

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет**

***Сутність та перспективи
впровадження
електронної демократії в Україні***

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Вінниця, 15 листопада 2016 р.)**

**Вінниця
ВНТУ
2017**

СУТЬ І ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто суть електронної демократії, мета та важливість впровадження електронної демократії, проблеми, які виникають в сфері електронної демократії.

Ключові слова: електронна демократія, інформаційно–комунікаційні технології, електронне урядування.

Abstract

The essence of e–democracy, purpose and importance of the introduction of e–democracy, problems that arise in the field of e–democracy.

Keywords: e–democracy, information and communication technologies, e–government.

З розвитком науково–технічного прогресу спостерігається інтеграція інформаційних технологій в усі сфери життя людини. В результаті поєднання даних технологій з політичною сферою виникає явище електронної демократії, розгляд якого є актуальним в наш час, оскільки виникає багато питань та проблем щодо його реалізації належним чином.

Суть електронної демократії зводиться до використання інформаційно–комунікаційних технологій (ІКТ) з метою посилення демократичних процесів в умовах існування представницької демократії. Мета електронної демократії полягає у створенні фундаменту для участі людини та громадянина у прийнятті державних рішень, посилення впливу на формування і реалізацію державної політики, вирішення питань місцевого значення, посилення прозорості та підзвітності органів влади громадянам.

Електронна демократія є інструментом захисту людиною та громадянином своїх інтересів і визначення форм співробітництва з державою за допомогою технологій електронного урядування. В Україні електронна демократія повинна забезпечуватися можливістю кожної людини та громадянина через ІКТ взяти участь у формуванні та реалізації державної і місцевої політики.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування повинні створити належні умови для проведення своїх засідань у режимі on–line, у яких представники громадськості змогли б брати участь. Порядок доступу та участі представників громадськості на засіданнях органів державної влади та органів місцевого самоврядування регулюється регламентами відповідних органів.

Для громадськості необхідно забезпечити можливість подавати органам державної влади та органам місцевого самоврядування в електронному вигляді пропозиції щодо поліпшення їхньої діяльності, а також врегулювання суспільних відносин, умов життя усіх верств населення, розвитку держави і суспільства в цілому [1].

Назвемо деякі проблеми, які, за визначенням Міжнародного Фонду “Відродження”, заважають розвитку е–урядування та е–демократії в Україні:

1. Впровадження технологій е–урядування вимагає модернізації, у першу чергу, системи державного управління, проведення ефективної адміністративної реформи;

2. Недосконалість процедур надання та отримання адміністративних послуг шляхом використання інформаційно–комунікаційних технологій (ІКТ);

3. Відсутність типових підходів та типових вимог у впровадженні технологій е–урядування;

4. Повільність становлення е–демократії (можливість кожного через ІКТ взяти участь у формуванні та реалізації державної і місцевої політики);

5. Недостатньо ефективна взаємодія органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і недержавних громадських організацій, необхідне для вироблення і реалізації конкретних планів з впровадження технологій е–урядування;

6. Низький рівень поінформованості, мотивації та навчання державних службовців, представників недержавних громадських організацій, бізнесу та населення технологіям е–урядування.

Виходячи з цього переліку, можна зробити висновок, що значна частина проблем породжена ставленням чи неспроможністю держави (з різних причин) вплинути на ситуацію. Адже й адміністративна реформа, й обмеженість у наданні адмінпослуг засобами ІКТ, й інші чинники (зокрема, проблеми у галузі навчання держслужбовців інтернет-технологій) – все це компетенція насамперед органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

Розвиток глобальної мережі дає сьогодні надзвичайно широкі можливості для обговорення як між громадянами, так і між громадянами та владою існуючих і передбачуваних проблем незалежно від їх масштабу. Це сприяє виробленню більш зважених рішень. У зв'язку з цим доречно навести десять основних тенденцій розвитку демократії усвіті (Огляд PhilNoble&Associate).

1. Посилюється взаємна співпраця і спільне використання загальної для всіх сторін інформації.

2. Зростає використання електронної пошти, не заважаючи на те, що онлайніві урядові сайти, на відміну від політичних і правових, доки що ухиляються від її масового використання.

3. Зростає використання порталів порівняно з WEB-сайтами, а також створюються Інтернет-товариства [2, с. 120].

4. Кібер-обслуговування сьогодні саме те, чого потребують громадяни.

5. Постійно збільшуються інновації і здатності щодо реагування на потреби користувачів.

6. У майбутньому уряди стануть все більше використовувати інтегровані послуги.

7. Відбувається прискорений розвиток суспільного ринку ідей. Інтернет стає справді громадським ринком, на якому громадяни можуть спільно використовувати успіхи й вивчати помилки для поліпшення демократії (онлайніві дебати, протести, муніципалітети, голосування, петиції).

8. Відкритість прискорюватиме процеси з покращення демократії (поки що стосується до розряду очікувань, а не чинним правилом).

9. Стрімко зростають інвестиції в електронні уряди (інвестиції в цю галузь призводять до серйозного заощадження коштів).

10. Найближчим часом зросте кількість е-лідерів.

Запровадження е-демократії вимагає, як уже згадувалось, безпосередніх учасників, зацікавлених у змінах. Лише тоді, коли громадяни матимуть прагнення впливати на вироблення політики, прийняття управлінських рішень, можна говорити про поступ електронної демократії. Дослідники зазначають: «розвиток електронної демократії з центру на першому етапі в прямому виді неможливий. Розвиток з рівня селищ та сел також неможливий. В цьому випадку ми маємо достатньо низький рівень матеріально-технічної бази та недостатньо активну громаду. Найбільш діючим уявляється впровадження електронної демократії на рівні регіонів та великих міст з наступним поширенням на рівень селищ і сіл». В той же час зауважимо, що громада якнайбільше зацікавлена вирішенням проблем насамперед місцевого рівня, де найгостріше постають питання житлово-комунального господарства, охорони здоров'я, освіти, благоустрою [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Суть електронної демократії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.e-gov.in.ua/idata/files/140612-121916-2516.doc.

2. Денисюк С. Г. Засоби масової інформації як трансформаційний чинник сучасної політичної комунікації / С. Г. Денисюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політ. науки та методика викладання соц.-політ. дис.-н [відп. ред. О. В. Бабкіна]. — К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. 5. – С. 118–123.

3. Проблеми при впровадженні електронної демократії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.academy.gov.ua/%5CNMKD%5Clibrary_nadu%5CMonografy%5Cce25fded6-553e-4264-8a5e-3a14cea16bfc.pdf.

Слободяник Денис Сергійович — студент групи ІПІ-136, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: d.slobodyanyk@gmail.com.

Науковий керівник: **Денисюк Світлана Георгіївна** — доктор суспільно-політичних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Slobodanyk Denys S. — Department of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: d.slobodyanyk@gmail.com.

Supervisor: **Denysuk Svitlana H.** — PhD, Associate Professor of Social Political Science Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.